

בס"ד. ש"פ בשלח, י"ג שבט, ה'תשכ"ה

(הנחה בלתי מוגה)

ויהי בשלח פרעה את העם וגו',¹ הנה בענין זה מצינו שפרעה שילח את בני"י על כרחם (כמ"ש² וביד חזקה יגרשם מארצו, על כרחם של ישראל³). וצריך להבין, איך הי' פרעה יכול לשלוט על בני"י לשלחם על כרחם. ובשלמא בנוגע לשליטתו על בני"י לעכבם במצרים, הרי זה בגלל שהיתה גזירה מלמעלה, אבל אינו מובן איך היתה לו שליטה על בני"י לגרשם ממצרים, לילך על כרחם לקבל את התורה. ובפרט שהענין דבשלח פרעה את העם הי' לאחרי שכבר היו עשר המכות שפעלו שבירה בקליפת מצרים⁴, וכבר נסתיים זמן הגלות, ובמילא נסתיימה שליטת פרעה על בני"י, שכבר לא היו תחת ממשלתו כלל, וא"כ, איך היתה לו שליטה עליהם לשלחם ממצרים. וביותר יוקשה ע"פ הידוע שאצל בני"י ישנו הענין דבחירה חפשית, כמ"ש⁵ הן האדם הי' כאחד ממנו גו', שזהו מצד שרשם בבחי' העצמות, ששם הוא אמינית ענין הבחירה, וא"כ, איך שייך שתהי' בעלות לפרעה על הבחירה של בני"י. ומה שמצינו שישנו הענין דכופין אותו כו',⁶ הרי זה רק כאשר הכפי' היא ע"י ישראל (וכן אם היכוהו עכו"ם ואמרו לו עשה מה שישאל אומרים לך⁷), והיינו לפי שישנו הציווי ואהבת לרעך כמוך⁸, והוכח תוכיח את עמיתך⁹, וציווי זה הוא נתינת כח מלמעלה שמסייע ליהודי לכפות את חבירו, משא"כ כאשר עכו"ם אנסוהו מעצמן (אפילו אם הדין נותן כן, ועאכו"כ אם אנסוהו שלא כדין)⁷. וכיון שפרעה שילח את בני"י מעצמו (לא מצד ציווי הקב"ה לישראל), א"כ, איך הי' בכחו לשלוט על הבחירה של בני"י.

(ב) **ויובן** בהקדם המבואר בתורה אור בפרשת השבוע¹⁰ (די חסידישע סדרה) בפירוש ויהי בשלח פרעה את העם, בהקדם הידוע¹¹

(7) רמב"ם הל' גירושין ספ"ב.

(8) קדושים יט, יח.

(9) שם, יז.

(10) סא, א ואילך.

(11) ראה זהר (סבא) משפטים קח, ריש ע"ב. לקו"ת שה"ש ט, ד. מאמרי אדמו"ר

האמצעי ויקרא ח"א ס"ע רט. וש"נ.

(1) ריש פרשתנו.

(2) ס"פ שמות.

(3) פרש"י עה"פ.

(4) ראה תו"א וארא נז, א.

(5) בראשית ג, כב. וראה רמב"ם הל'

תשובה רפ"ה. הובא בלקו"ת אמור לח, ב.

(6) תו"כ ופרש"י ויקרא א, ג. משנה ערכין

כא, א.

שקליפה קדמה לפרי, והיינו, שהאור והחיות המלוכש בקליפות הוא ממדרגות גבוהות ונעלות מאד, מבחי' התוהו שקדם לתיקון שהוא השרש דבנ"י, וכאשר בנ"י היו בשעבוד מצרים, ביררו והעלו את ניצוצות הקדושה שנפלו שם ע"י שבירת הכלים דתהו, ועי"ז ניתוסף אצלם עילוי גדול יותר כו'. וזהו ויהי בשלח פרעה את העם, שהי' משלח עם בנ"י (דפירוש את העם הוא כמו עם העם) פארות וענפים כו', היינו, ששלח עמהם את ניצוצות הקדושה שנתבררו ונתעלו על ידם בהיותם במצרים.

ועפ"ז יש לבאר גם הענין דויהי בשלח פרעה את העם כפשוטו (לא רק שהי' משלח עם העם את ניצוצות הקדושה שנתבררו במצרים, אלא ששלח ממצרים את בנ"י עצמם), שדוקא לאחרי עשר המכות וסיום השעבוד, שהו"ע הברור דמצרים, היתה האפשרות וההכרח להענין דבשלח פרעה את העם, דכיון שכבר נתבררו ונתגלו ניצוצות הקדושה שהיו אצלו, הנה מצד גודל מעלת הניצוצות דתהו הי' לו הכח לשלח את בנ"י ממצרים. והענין בזה, דהנה, לאחרי שכבר נסתיים השעבוד דמצרים, היו כאלו מבנ"י שסברו שמוטב להשאר בארץ מצרים, במיטב הארץ, בארץ גושן¹², ולעבוד את ה' מתוך מנוחה כו', ולכן לא רצו לצאת למדבר שיש בו נחש שרף ועקרב¹³, ארץ לא זרועה¹⁴ (גם ברוחניות¹⁵). אמנם, כל זה הוא מצד בחי' התיקון, שהוא במדידה והגבלה, אורות בכלים, ולכן יכולים להשאר במצרים, מיצרים וגבולים דקדושה. אך דוקא פרעה, ששרשו מבחי' התוהו שלמעלה מהתיישבות בכלים, נאמר עליו¹⁶ ופרעה הקריב, שהקריב את לבן של ישראל לאביהם שבשמים¹⁷, שיצאו ממצרים דקדושה, ע"י ההתעוררות דחסד נעורין גו' לכתן אחרי במדבר בארץ לא זרועה¹⁴.

ויש להוסיף, שעד"ז מצינו גם במ"ש בהמשך הפרשה¹⁸ ויורהו ה' עץ וישלך אל המים וימתקו המים, ואיתא במדרש¹⁹ שעץ זה הרדופני הי', שהוא עץ מר, שפירותיו הם סם המות²⁰, ואעפ"כ, הנה דוקא

17) שמו"ר פכ"א, ה.

18) טו, כה.

19) מכילתא עה"פ. שמו"ר פכ"ג, ג. פ"ג,

ג. תיב"ע עה"פ.

20) ספר הערוך ערך הרדופני — הובא

במתנות כהונה לשמו"ר פ"ג שם.

12) ויגש מזו, ו. שם, יא.

13) עקב ת, טו. וראה לקו"ש ח"ב ע'

374.

14) ירמ' ב, ב.

15) ראה לקו"ת נשא כ, א. מסעי פח, ג.

16) פרשתנו יד, יו"ד.

על ידו נמתקו המים המרים. והענין בזה²¹, כמשנ"ת פעם²² שאין זה מצד גילוי אור הקדושה, אלא הענין דאתהפכא ס"א, שהסט"א עצמה מתהפכת לקדושה, מצד שרשה בעולם התוהו. והיינו, שדוקא ע"י הרדופני, תכלית המרירות, שמעוררת את התגלות השרש בבחי' התוהו, נעשית מתיקות המים המרים, שזהו"ע דאתהפכא חשוכא לנהורא ומרירו למיתקא²³, שהחושך והמרירות עצמם נעשים אור ומתיקות. וענין זה מגיע למעלה יותר מאשר הביורור שנעשה ע"י גילוי אור (אף שגם הביורור שנעשה ע"י גילוי אור מגיע למעלה יותר מאשר גילוי האור מצד עצמו), וע"ד שדוקא נקב השמאלי שבחוטם מגיע בבחי' חייך דחייך, למעלה מהנקב הימני שמגיע רק בבחי' חייך²⁴. וענין זה הוא ע"ד האמור לעיל שדוקא ע"י פרעה ניתוסף עילוי גדול יותר כו'. וזהו גם כללות ענין הגלות, כמבואר בתו"א¹⁰ שנמשל לזריעת הגרעין בארץ, שנרקב ונפסד (שלכן ה"ז באופן דהזורעים בדמעה²⁵), ועי"ז דוקא נעשית הצמיחה (ברנה יקצורו²⁵) בתוספת וריבוי, כמארז"ל²⁶ זורע כור מוציא כמה כורין.

24 ראה אד"ר בוח"ג קל, ב. המשך תער"ב ח"ב ע' תמח ואילך. ד"ה והניף ידו תשי"א (סה"מ תשי"א ס"ע נח ואילך). ד"ה והי' ביום ההוא תשכ"ב (סה"מ תשכ"ב ע' רכט). וראה ד"ה ויקח מן הבא בידו דש"פ וישלח ספ"ב הערה 26 (תו"מ חמ"א ע' 326).
25 תהלים קכו, ה.
26 פסחים פז, ב. כ"ה בתו"א ריש פרשתנו (ועוד). בפסחים שם: סאה.

21 ראה המשך תער"ב ח"ג ע' א'שטו ואילך. ע' א'שכח.
22 ד"ה ויאמר לו יהונתן מחר חודש תשי"א (סה"מ תשי"א ע' סט). וראה ד"ה באתי לגני תשט"ו (תו"מ סה"מ באתי לגני ס"ע קסב ואילך). ד"ה חסידים ואנשי מעשה תשכ"ט (סה"מ תשכ"ט ע' לח).
23 זח"א ד, א.